

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

03 червня 2022 року

Справа №200/1432/22

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Голубової Л.Б., розглянувши за правилами спрощеного позовного (письмового) провадження адміністративну справу

за позовом Гутник Олени Вікторівни
до департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради
про визнання протиправними дій, стягнення недоплаченої суми щорічної разової допомоги

Гутник Олена Вікторівна звернулась до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради про:
- визнання протиправними дій щодо відмови у виплаті недоплаченої частини щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік як учаснику бойових дій;
- стягнення недоотриманої частини щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік як учаснику бойових дій у розмірі 7354,00 гривень.

В обґрунтування позову зазначає, що проходить військову службу за контрактом у військовій частині А2109 з серпня 2019 року по дійсний час, а отже з 16.04.2020 року має статус учасника бойових дій та право на нарахування та виплату разової грошової допомоги до 5 травня кожного року у розмірі 5 мінімальних пенсій за віком, відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та рішення Конституційного Суду України від 22.05.2008 року по справі № 10-рп/2008.

При цьому, 11.05.2021 року департаментом соціального захисту населення Маріупольської міської ради позивачу було виплачено допомогу не в повному обсязі, виходячи з розміру 5 мінімальних пенсій за віком, а на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 08.04.2021 року № 325, а саме: в сумі 1491,00 гривень, що підтверджується листом відповідача від 22.12.2021 року.

Позивач вважає такі дії відповідача протиправними, у зв'язку з чим звернувся до суду з даним позовом.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 28 січня 2022 року відкрито провадження у справі за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

Відповідачем відзив на адміністративний позов у строки, встановлені ухвалою суду про

відкриття провадження у даній справі не надано. У разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин суд вирішує справу за наявними матеріалами (ч. 6 ст. 162 КАС України).

Відповідно до положень статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України даний предмет спору віднесено до розгляду за правилами спрощеного позовного провадження, суд вважає за можливе розглянути справу в порядку спрощеного позовного провадження, враховуючи, що відповідача у відповідності до норм законодавства повідомлено про наявність даного позову.

Дослідивши матеріали справи, розглянувши справу в межах заявлених позовних вимог і наданих доказів, оцінивши докази відповідно до вимог ст.ст. 72-79 Кодексу адміністративного судочинства України, суд –

ВСТАНОВИВ:

Гутник Олена Вікторівна є громадянкою України, про що свідчить паспорт серії ВЕ № 249166. Згідно паспортних даних позивач зареєстрована за адресою: Донецька область, м. Маріуполь, вул. Першотравнева, буд. 52-Б.

Позивач проходить військову службу за контактом у військовій частині А2109, є учасником бойових дій і має право на пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни – учасників бойових дій, що доведено посвідченням серії УБД № 227782, виданим 16.04.2020 року.

Гутник О.В. 16.12.2021 року звернулася до департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради із заявою про виплату разової грошової допомоги до 5-го травня за 2021 рік у розмірі 5 мінімальних пенсій за віком, відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» з урахуванням рішення Конституційного Суду України від 22.05.2008 року по справі № 10-рп/2008 та здійснити доплату в сумі 7354,00 гривень.

Листом від 22.12.2021 року департамент соціального захисту населення Маріупольської міської ради повідомив, що відповідно до постанови КМУ від 08.04.2021 року № 325 розмір разової грошової допомоги до 5 травня на 2021 рік складає 1491,00 гривень, зазначена сума позивачу перерахована на розрахунковий рахунок, у зв'язку з чим разова грошова допомога до 5-го травня за 2021 рік виплачена згідно діючого законодавства. Відповідач зазначив, що нарахував позивачу 7354,00 гривень, проте не виплатив, оскільки відсутнє відповідне фінансування.

Перевіряючи правомірність дій відповідача щодо невиконання разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік у розмірі 5 мінімальних пенсій за віком відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», суд виходить з наступного.

Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Статтею 24 Конституції України визначено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Згідно зі ст. 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

За приписами п. 6 ч. 1 ст. 92 Конституції України основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення визначаються виключно законами України.

Відносини з приводу соціального захисту ветеранів війни як особливої окремої категорії громадян врегульовані, насамперед, приписами Закону України «Про статус

ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них встановлені статтею 12 вказаного Закону.

Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 25.12.1998 статтю 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» було доповнено частиною четвертою такого змісту:

«Щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком»

Пунктом 20 Розділу II Закону України «Про державний бюджет України на 2008 рік» згадану вище норму права викладено в такій редакції:

«Щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України».

У подальшому рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 №10-рп/2008 визнано неконституційними зокрема положення статті 67 розділу I, пунктів 2-4, 6-8, 10-18, підпункту 7 пункту 19, пунктів 20-22, 24-34, підпунктів 1-6, 8-12 пункту 35, пунктів 36-100 розділу II «Внесення змін до деяких законодавчих актів України» та пункту 3 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України».

Відповідно до ч. 2 ст. 152 Конституції України закони, інші акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність, якщо інше не встановлено самим рішенням, але не раніше дня його ухвалення.

Таким чином, на момент нарахування і виплати у 2021 році позивачу разової грошової допомоги діяла ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 25.12.1998, яка передбачала розмір допомоги до 5 травня для учасників бойових дій - 5 мінімальних пенсій за віком.

Поряд із цим, законодавцем правовідносини щодо нарахування, виплати та розмірів одноразової грошової допомоги до 5 травня були з 01.01.2015 року також врегульовані пунктом 26 розділу VI Бюджетного кодексу України.

Відповідно до пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України було визначено, зокрема, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тобто, Кабінету Міністрів України були делеговані повноваження встановлювати зокрема розмір разової грошової допомоги до 5 травня.

На реалізацію приписів цієї норми закону Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 08.04.2021 № 325 «Деякі питання виплати у 2021 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань», де передбачено, що районні органи соціального захисту населення, центри по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат перераховують кошти через відділення зв'язку або установи банків на особові рахунки громадян за місцем отримання пенсії (особам, які не є пенсіонерами, - за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання) у таких розмірах: учасникам бойових дій, постраждалим учасникам Революції Гідності та колишнім неповнолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 18 років) в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, а також дітям, які народилися у зазначених місцях

примусового тримання їх батьків, - 1491 гривень.

Згідно рішення Конституційного Суду України від 27.02.2020 у справі 1-247/2018 (3393/18) визнано таким, що не відповідає Конституції України, окреме положення пункту 26 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України у частині, яка передбачає, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ (далі - Закон № 3551) застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Конституційний Суд України в рішенні від 27.02.2020 у справі 1-247/2018 (3393/18) дійшов висновку, що предмет регулювання Кодексу, так само як і предмет регулювання законів України про Державний бюджет України на кожний рік, є спеціальним, обумовленим положеннями пункту 1 частини другої статті 92 Основного Закону України, отже, Кодексом не можна вносити зміни до інших законів України, зупиняти їх дію чи скасовувати їх, а також встановлювати інше (додаткове) законодавче регулювання відносин, відмінне від того, що є предметом спеціального регулювання іншими законами України.

Конституційний Суд України дійшов також висновку, що встановлення пунктом 26 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу іншого, ніж у статтях 12, 13, 14, 15 та 16 Закону № 3551, законодавчого регулювання відносин у сфері надання пільг ветеранам війни спричиняє юридичну невизначеність при застосуванні зазначених норм Кодексу та Закону № 3551, що суперечить принципу верховенства права, встановленому статтею 8 Конституції України.

За положеннями ст. 152 Конституції України закони та інші акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

Закони, інші акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність, якщо інше не встановлено самим рішенням, але не раніше дня його ухвалення.

Отже, суд приходить до висновку, що з 27.02.2020 року заявник набув право на соціальне забезпечення у порядку редакції Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 25.12.1998 №367-ХІV, яка передбачала розмір допомоги до 5 травня для учасників бойових дій - 5 мінімальних пенсій за віком.

Судом встановлено, що з 27.02.2020 року позивач мав право на отримання одноразової грошової допомоги до 5 травня для учасників бойових дій - 5 мінімальних пенсій за віком, що у 2021 році становить 8845 гривень.

Таким чином, враховуючи вищевикладене, суд приходить до висновку про те, що управлінням праці та соціального захисту населення Краматорської міської ради допущена протиправна бездіяльність щодо виплати Гутник О.В. щорічної разової грошової допомоги у меншому розмірі, ніж передбачено частиною п'ятою статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» в редакції Закону від 25.12.1998 №367-ХІV.

Вказана правова позиція викладена у рішенні Верховного Суду від 29 вересня 2020 року у зразковій справі № 440/2722/20, залишеним без змін постановою Великої Палати Верховного Суду від 13 січня 2021 року.

Відповідно до ч. 3 статті 291 Кодексу адміністративного судочинства України при ухваленні рішення у типовій справі, яка відповідає ознакам, викладеним у рішенні Верховного Суду за результатами розгляду зразкової справи, суд має враховувати правові висновки Верховного Суду, викладені у рішенні за результатами розгляду зразкової справи.

Згідно ч. 5 статті 242 Кодексу адміністративного судочинства України при виборі і

застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду.

Департаментом соціального захисту населення Маріупольської міської ради допущені протиправні дії в частині нарахування щорічної разової грошової допомоги за 2021 рік, як учаснику бойових дій в сумі 7354,00 гривень, шляхом несплати позивачу вказаної суми щорічної разової грошової допомоги.

Однак, суд наголошує, що в матеріалах справи відсутні докази, які підтверджують перерахування щорічної разової грошової допомоги за 2021 рік, як учаснику бойових дій в сумі 7354,00 гривень на банківській рахунок Гутник О.В. або отримання зазначеної допомоги через об'єкти національного оператора поштового зв'язку.

За ч. 2 ст. 9 КАС України суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою, поданою відповідно до цього Кодексу, в межах позовних вимог. Суд може вийти за межі позовних вимог, якщо це необхідно для ефективного захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Суд звертає увагу на те, що статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (право на ефективний засіб юридичного захисту) передбачено, що кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

При цьому під ефективним засобом (способом) слід розуміти такий, що призводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект.

Засіб захисту, що вимагається зазначеною статтею повинен бути ефективним як у законі, так і на практиці, щоб його використання не було ускладнене діями або недоглядом органів влади відповідної держави (п. 75 рішення Європейського суду з прав людини у справі Афанасьєв проти України від 05.04.2005 (заява № 38722/02).

Ефективний спосіб захисту повинен забезпечити поновлення порушеного права, бути адекватним наявним обставинам та виключати подальше звернення особи до суду за захистом порушених прав.

Дана правова позиція узгоджується із позицією, висловленою Верховним Судом України в постанові у справі № 21-1465a15 від 16 вересня 2015 року.

У вказаному рішенні Верховний Суд України наголосив, що спосіб відновлення порушеного права має бути ефективним та таким, який виключає подальші протиправні рішення, дії та бездіяльність суб'єкта владних повноважень, а у випадку невиконання, або неналежного виконання рішення не виникала б необхідність повторного звернення до суду, а здійснювалось примусове виконання рішення.

Згідно з ч. 5 ст. 12 Закону № 3551-ХІІ (в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 25 грудня 1998 року № 367-ХІV) щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, що за 2021 рік складає 8845,00 гривень.

Позивачу було сплачено разову грошову допомогу за 2021 рік у сумі 1491,00 гривень.

З огляду на викладене вище, суд дійшов висновку про наявність підстав для задоволення заявлених позивачем вимог з урахуванням п. 10 ч. 2 ст. 245 КАС України.

Відповідно до п. 10 ч. 2 статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України у разі задоволення позову суд може прийняти рішення про інший спосіб захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист таких прав, свобод та інтересів.

Вирішуючи питання про розподіл судових витрат відповідно до ст. 139 Кодексу адміністративного судочинства України, суд зазначає, що відповідно до п. 13 ч. 1 статті 5

Закону України «Про судовий збір» позивач Гутник О.В. звільнена від сплати судового збору під час розгляду даної справи в усіх судових інстанціях, як учасник бойових дій. Докази понесення позивачем інших судових витрат суду не надано, тому судові витрати, що підлягають відшкодуванню, відсутні.

Відповідно до частини 4 статті 243 Кодексу адміністративного судочинства України судові рішення, постановлене у письмовому провадженні, повинно бути складено у повному обсязі не пізніше закінчення встановлених цим Кодексом строків розгляду відповідної справи, заяви або клопотання.

З огляду на викладене, на підставі положень Конституції України, ст.ст. 2, 17, 77, 90, 139, 242-246, 255, 295 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

ВИРШИВ:

Позовні вимоги Гутник Олені Вікторівни (місце реєстрації відповідно паспорта громадянина України: 87527, Донецька область, м. Маріуполь, вул. Першотравнева, буд. 52-Б, РНОКПП 2877708543) до департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради (місцезнаходження згідно даних з ЄДР: 87500, Донецька область, м. Маріуполь, пр-т. Миру, буд. 70, код ЄДРПОУ 41336065) про визнання протиправними дій, стягнення разової грошової допомоги – задовольнити.

Визнати протиправними дії департаменту праці та соціального захисту населення Маріупольської міської ради щодо відмови у виплаті Гутник Олені Вікторівни недоплаченої частини щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік як учаснику бойових дій.

Стягнути з департаменту праці та соціального захисту населення Маріупольської міської ради (ЄДРПОУ 41336065) на користь Гутник Олені Вікторівни (РНОКПП 2877708543) недоотриману частину щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік як учаснику бойових дій у розмірі 7354,00 гривень.

Рішення складено у повному обсязі та підписано 03 червня 2022 року.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

Рішення суду може бути оскаржене до Першого апеляційного адміністративного суду.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Суддя

Л.Б. Голубова

